

4 In het nieuws Politieke crisis in Curaçao

Er is geen ruimte in onze democratie voor een waarnemende regering zonder dat ik daar toestemming voor heb gegeven.

Ex-premier Gerrit Schotte

Gerrit Schotte heeft de juiste beslissing genomen door het fort te verlaten. Het is moeilijk campagne voeren als je opgesloten zit.

Stanley Betrian, interim-premier

Nederland kan in bepaalde gevallen ingrijpen op Curaçao, maar zal dat als het even kan nooit doen

Gert Oostindie, historicus

Hoogleraar staatsrecht Paul Bovend'Eert: Aanstellen van een interim-regering op Curaçao was staatsrechtelijk onnodig

„Staatsrechtelijk onnodig”, zo noemt Paul Bovend'Eert, hoogleraar staatsrecht aan de Radboud Universiteit, de aanstelling van een interim-regering op Curaçao. „Het demissionaire kabinet-Schotte had gewoon tot de verkiezingen kunnen aanblijven om de lopende zaken af te handelen.”

Bovend'Eert is niet gevoelig voor het argument dat de wens van de meerderheid van het parlement altijd moet prevaleren. „De wil van het volk? Dat klinkt heel mooi, maar het kabinet is al opgestapt en heeft het parlement al ontbonden en nieuwe verkiezingen uitgeroepen. Daar kan het volk op 19 oktober spreken.”

„Als een kabinet valt door gebrek aan steun van een meerderheid in het parlement en zijn ontslag aanbiedt, werkt de 'vertrouwensregel' uit het staatsrecht niet meer. Het heeft geen zin meer om het vertrouwen in het kabinet op te zeggen, want dat heeft al ontslag aangeboden. De regering heeft in deze

situatie geen machtsmiddel meer tegen het parlement en het parlement heeft geen machtsmiddel meer tegen de regering.” Het optreden van de gouverneur van Curaçao heeft Bovend'Eert verbaasd. „Ik wil niet zeggen dat dat onjuist is, maar het is in ieder geval niet nodig.”

„Maar ik benader het puur staatsrechtelijk. Achter de beslissing van de gouverneur gaat natuurlijk een politieke crisis op het eiland schuil. Van een staatsgreep, zoals ex-premier Schotte gisteren stelde, is geen sprake. Het interim-kabinet is procedureel volgens de regels benoemd.”

Omringd door aanhangers verlaat ex-premier Gerrit Schotte van Curaçao (met telefoon) zijn kantoor in Fort Amsterdam, waar hij sinds zaterdagmiddag verbleef. Foto Prince Victor

Buitengewoon hoogleraar staatsrecht en advocaat Arjen van Rijn: de interim-regering is legitiem

Arjen van Rijn, advocaat en buitengewoon hoogleraar staatsrecht aan de universiteit op Curaçao, vindt de interim-regering van Stanley Betrian legitiem. „Heel eenvoudig: het gaat er uiteindelijk om wie er in een democratie het laatste woord heeft, en dat is altijd het parlement.”

Het probleem is alleen, zegt hij, dat dat nergens met zoveel woorden is vastgelegd. Noch in het Nederlandse staatsrecht, noch in dat van Curaçao dat erop gebaseerd is. „Er is geen geschreven recht, alleen gewoonrecht, maar de situatie dat een parlement een volledige demissionaire regering naar huis wilde

sturen, is nog niet eerder voorgekomen.” „Als het niet in de wet staat, moet je terugrijden op de kern van de democratie. Het parlement, niet de regering, is het hoogste orgaan dat het rechtstreekse mandaat van de kiezers heeft. Als een meerderheid van het parlement iets vindt, moet dat

worden uitgevoerd”, stelt Van Rijn. Heeft Curaçao meer geschreven regels nodig om dit soort zaken goed te laten verlopen? „Misschien moet het inderdaad beter worden vastgelegd. In principe ga je ervan uit dat het prima geregeld is, omdat iedereen loyaal is aan het functioneren van het systeem. Nu blijkt

dat dat niet zo is. En blijktbaar zit er genoeg lacune in de wet om daar ruzie over te maken.” Al met al vindt Van Rijn de situatie staatsrechtelijk „fascinerend”. Het is „recht in de maak”. Het jonge land vindt zijn eigen omgang met het staatsrecht. „Daarvan worden nu de grenzen verkend.”

Deze uitkomst vloeit voort uit het staatsrecht van Curaçao en de spelregels die gelden in een democratische rechtsorde.

Minister Liesbeth Spies

De mensen daar willen óók goed bestuur, en zijn kritisch naar de regering. Dat lijkt me uitstekend, maar het is voor het eerst, dus heftig.

André Bosman, Tweede Kamerlid (VVD)

Nederland moet zelf helderheid geven. Als de bevolking van Curaçao opnieuw voor Schotte kiest, moet het land onafhankelijk verder.

Ronald van Raak, Tweede Kamerlid (SP)

De politiek is chaotisch en de bevolking gespleten

Een dag lang hield afgezet premier Gerrit Schotte het regeringscomplex op Curaçao bezet uit protest tegen de „illegale staatsgreep” van de gouverneur. De bevolking is gespleten in een pro- en anti-Nederlands deel.

Door onze redacteur
EMILIE VAN OUTEREN

ROTTERDAM. Hij had aangekondigd zich drie weken in het regeringsfort te verschansen, zo boos was Gerrit Schotte dat hij was afgezet als minister-president van Curaçao. Het werden ruim 24 uur. De aanhang van zo'n zeventig sympathisanten rond het gebouw was geslonken, de politie had zich achter de nieuwe interim-regering geschaard, en zelfs vertrouwelingen liepen bij hem weg. En de verkiezingen van 19 oktober worden waarschijnlijk niet gewonnen vanuit een zelf verkozen evangelium, moet de ex-premier zelf hebben. Gisteravond gaf hij zich gewonnen – voorlopig. Zwetend en vermoed had hij vlak voor zijn vertrek nog staan fulmineren achter het groene tralicé van Fort Amsterdam, het regeringscomplex midden in Willemstad. De aanstelling van Stanley Betrian als tijdelijk premier was een „illegale staatsgreep” van de „koloniale” gouverneur, gesteund door Nederland. Hij kon als demissionair premier helemaal niet afgezet worden, zelfs niet door de meerderheid van het parlement. En alleen hij vertolkt de wil van het volk, zei Schotte. „Er is geen ruimte in onze democratie voor een waarnemende regering die aan de macht komt zonder dat ik daar toestemming voor heb gegeven.”

Bijna twee jaar was Gerrit Schotte (38) minister-president van Curaçao. De eerste sinds het eiland in 2010 een autonoom land binnen het Koninkrijk der Nederlanden werd. De door Schotte opgerichte ondernemerspartij Movemtu Futuro Korsou (MFK) was niet de grootste geworden bij de verkiezingen, maar hij slaagde er met steun van de links-nationalistische Pueblo Soberano (Soeverein Volk) in de politieke elite buiten spel te zetten. Die oude garde heeft de afgelopen jaren dan ook niet veel anders gedaan dan zijn regering zwartmaken. Daarbij geholpen door lekkende ambtenaren die steeds meer details naar buiten brachten van Schotte's connecties met malafide geldschieters, schulden bij de belastingdienst en het „veiligheidsrisico” van zijn buitenechtelijke affaires. Schotte en bijna de helft van zijn ministers hadden de integriteitstoets voor bestuurders nooit mogen doorstaan, constateerde ook een speciale commissie onder leiding van Paul Rosenmöller vorig jaar.

Maar zelfs toen Curaçao in juli door Nederland onder curatele werd gesteld vanwege al maar oplopende begrotingstekorten, bleef Schotte's achterban hem steunen. Sterker nog, veel van zijn kiezers zien zijn ramkoers met Nederland als de enige manier om de voormalige kolonisator op zijn plaats te zetten. Celeste Martina (20), een van de fans van Schotte die zich gisteren in de buurt van het fort ophiel, ziet hem als „verdediger van de democratie”, zegt ze. „Schotte doet tenminste iets voor ons land. Hij is jong en komt voor zichzelf op.” Die bravoure is populairder dan nederigheid.

In de regeringscrisis die twee maanden geleden werd ingezet toen twee parlementariërs uit zijn coalitie stapten, lijkt Schotte's aanhang alleen maar gegroeid. De charismatische politicus presenteerde zich als slachtoffer: van de twee overlopers die zijn regering ten val brachten, van het parlement dat hem vervolgens niet gunde tot de verkiezingen demissionair de rit uit te zitten, en van de gouverneur, de vertegenwoordiger van het staatshoofd op

Curaçao, die de kant van zijn tegenstanders koos.

Peilingen voor de aanstaande verkiezingen voorspellen dat hij op 19 oktober wel de grootste wordt. In dat licht waren de 24 uur dat hij zich in het fort had opgesloten ook niet meer of minder dan 24 uur gratis zendtijd voor zijn campagne. Hij heeft baat bij het conflict.

Opvallend is dat de nieuwe premier Betrian gisteren uitvoerig de NOS te woord stond om Nederland gerust te stellen dat de situatie onder controle was en er geen geweld zou uitbreken op het eiland. Hij presenteerde zich als de redelijkheid zelve die „niet afhankelijk is van de werkkamer” van Schotte om zijn „werk als minister-president” te doen.

Schotte (zoon van een Nederlandse vader en Colombiaanse moeder) koos er juist voor Spaanstalige media in de regio te vertellen hoe hij door Nederland wordt dwarsgezet. Op de Venezolaanse televisie noemde hij de gouverneur „een van de koloniale figuren die we op dit eiland nog hebben” en zei dat „de hand van Nederland” achter de „staatsgreep” zit.

Het is exemplarisch voor de gespletenheid van de bevolking van Curaçao, waarvan de helft de banden met Nederland wil herstellen en de andere helft klaar is met Nederlandse bemoeienis en de regio steeds belangrijker vindt. Er zijn altijd politici die die sentimenten weten uit te spelen. Sentimenten die voor het eerst tot uitbarsting kwamen bij rassenrellen in 1969, toen Nederlandse mariniers ingrepen en er twee doden vielen. In 2003 won de populistische Antony Godett – zoon van de leider van de opstand op 30 mei 1969 – de anti-Nederlandse kiezersgroep nog voor zich. Schotte lijkt die van hem te hebben weggekaapt, zeker nu Godett zich bij zijn tegenstanders, bij het politieke establishment, heeft geschaard. Overigens is de scheiding tegenwoordig meer één van sociale klasse dan van ras, zoals de blanke, welbespraakte Schotte laat zien.

Nederland zelf voelt zich ongemakkelijk bij de situatie, zo bleek de afgelopen tijd uit verklaringen van minister Liesbeth Spies (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, CDA). Zij blijft benadrukken dat de politieke crisis een Curaçaose aangelegenheid is. Het laatste wat de Nederlandse regering wil, is partij worden in de interne twisten.

De verbetering waarmee Schotte zich de afgelopen maanden verzette tegen de instelling van een interim-regering, doen echter vermoeden dat er voor hem meer op het spel staat dan een neokoloniale strijd. De ware reden, zo wordt gezegd, is dat de eerste daad van Stanley Betrian het aanscherpen van de screening van bewindspersonen zal zijn. Als dat gebeurt kan Schotte op 19 oktober wel herkozen worden in het parlement, maar waarschijnlijk niet terugkeren als premier.

Zijn tegenstanders op straat zijn er niet zeker van dat ze van Schotte af zijn. „Hij heeft aan de macht geroken en wil die nu niet meer afstaan”, zei de gepensioneerd leraar Dennis Braafheid die gisteren even kwam kijken bij het regeringsfort. „Veertig jaar heb ik voor de klas gestaan om de de jeugd normen bij te brengen en nu ligt Schotte dat er een staatsgreep tegen hem gepleegd wordt en hist hij mensen op. Maar in Curaçao word je politiek beloofd als je slechte dingen doet.”

M.m.v. Dick Drayer in Willemstad.

Interim-regering tot parlementsverkiezingen op 19 oktober

29 juli 2012: Statenlid Eugene Cleopa van de MAN-partij zegt zijn steun aan de coalitie op.

31 juli 2012: Ook Dean Rozier, parlementariër van Schotte's MFK-partij, steunt het kabinet niet langer.

3 augustus 2012: Schotte biedt het ontslag van zijn regering aan, ontbindt het parlement en schrijft nieuwe verkiezingen uit.

10 september 2012: Na te zijn uitgeweken naar een hotel zet een meerderheid van het parlement haar eigen voorzitter af.

13 september 2012: Parlementariërs dienen moties van wantrouwen in tegen Schotte en zijn ministers. Zij verzoeken gouverneur Frits Goedgedrag om een formateur aan te wijzen.

24 september 2012: Goedgedrag benoemt een formateur om een interim-regering tot stand te brengen.

27 augustus 2010: De verkiezingen voor de eerste regering van het autonome Curaçao vinden plaats. Schotte haalt met zijn nieuwe MFK-partij 5 zetels, de gevestigde PAR krijgt er 8.

10 oktober 2010: De regering-Schotte treedt aan met een krappe meerderheid van 12 van de 21 Statenleden.

13 juli 2012: De Rijksministerraad van het Koninkrijk der Nederlanden geeft Curaçao een aanwijzing vanwege het begrotingstekort. Daarmee wordt het eiland onder curatele van Nederland gesteld.

29 september 2012: De interim-regering van premier Stanley Betrian en drie ministers wordt beëdigd. Daarmee eindigt de (demissionaire) regeerperiode van Schotte. Schotte en een aantal van zijn ministers weigeren het regeringsgebouw Fort Amsterdam te verlaten.

30 september 2012: Na 24 uur staakt Schotte zijn bezetting van het fort.

19 oktober 2012: Vervroegde verkiezingen op Curaçao.

Advertentie

BELANGRIJKE MEDEDELING

Foppen Paling en Zalm heeft besloten een partij **geroekte zalm** uit winkels terug te halen. Het gaat om winkels van de volgende supermarkt- en winkelketens: Agrimarkt, Albert Heijn, Aldi, Bas, Boni, Coop, Deen, Dekamarkt, Digros, Dirk, Emte, Hema, Hoogvliet, Jan Linders, Makro, MCD, Nettorama, Plus, Poiesz, Spar, Supercoop en Vomar. De zalmproducten worden onder diverse merken verkocht. Reden hiervoor is de constatering van salmonellabacteriebesmetting in de betrokken partij. Consumptie van met salmonellabacterie besmette geroekte zalm kan schadelijk zijn voor de gezondheid. Consumenten worden dringend verzocht de geroekte zalm niet te eten en weg te gooien. Dit geldt ook voor geroekte zalm die u in de vriezer heeft liggen.

Consumenten die geroekte zalm bij een van de genoemde supermarkt- en winkelketens hebben gekocht, kunnen op een speciale internetpagina controleren of hun product behoort tot de besmette partij. Het internet-adres is: www.foppenharderwijk.nl/recall. De productcodes van de besmette producten zijn daar per supermarkt- en winkelketen vermeld.

Consumenten kunnen ook bellen met een speciaal gratis informatienummer: 0800-0220220. U kunt bellen tussen 08.00 – 18.00 uur.

Om uw aankoopbedrag vergoed te krijgen, verzoeken wij u de productcode op de verpakking uit te knippen en op te sturen naar: Foppen Paling en Zalm, Postbus 303, 3840 AH Harderwijk met vermelding van uw naam, woonplaats en bankrekeningnummer. Uw porto wordt ook vergoed. Was uw handen goed met zeep als u bij het uitknippen in contact bent gekomen met de geroekte zalm.

Foppen Paling en Zalm biedt zijn oprechte verontschuldigingen aan voor elk mogelijk ongemak.